

KRYSÍ OSTROV

I

Vlajkové lanko ve větru líně tluče o stožár. Rozhlížím se po městě. Zdá se podivuhodně poklidné. Nicméně ze střechy devadesátipatrového mrakodrapu samozřejmě nejsou vidět lidští mravenci prchající ulicemi nebo lovící jiné lidské mravence. Není slyšet křik těch, které někdo srazil k zemi, nejsou slyšet prosby o smilování, není slyšet cvaknutí kohoutku. Zato jsou slyšet výstřely. Řev osamělé motorky. A jsou vidět požáry, protože už padla tma.

Většina z nich se ovšem odsud shora jeví malá. Hořící auta vypadají jako roztomilé lucerničky zářící ve městě, v němž již víc než před rokem přestalo fungovat pouliční osvětlení.

Doléhá ke mně salva ze samopalu, ozývá se celkem blízko. Jsou mladí, ale naučili se, kdy mají přestat pá-

lit, aby se zbraň nerozžhavila. Naučili se, co je potřeba k tomu, aby v téhle době přežili. Nebo lépe řečeno: aby žili o trochu déle než ten, kdo potřebuje totéž – jídlo, zbraň, střechu nad hlavou, benzín, oblečení, drogu a ženu nebo víc žen, které předají mužovy geny dál. Pomocí klišé se dá říct, že dole vládne džungle. A tahle džungle se teď nepřibližuje každým dnem, nýbrž každou hodinou. Odhaduju, že budovu, na jejímž vrcholu stojíme, pohltní do svítání.

Sem nahoru prchají ti, co můžou. Elita, největší boháči, kteří měli peníze na to, aby si z téhle mizérie koupili lístek. Dívám se na ně, na tu úplně poslední skupinu čtrnácti lidí, všichni netrpělivě hledí směrem k zálivu, odkud má přiletět vojenský vrtulník, jenž kyvadlově přepravuje pasažéry k letadlové lodi *New Frontier*. Na její palubě je místo pro tři a půl tisíce osob, jídlo, léky a všechno, co je potřeba k tomu, aby plavidlo nemuselo čtyři roky nikde přistát. Dnes v noci se tahle loď vydá na otevřenou moře a zůstane tam na neurčito. Nevím, kolik stojí jízdenka, jen tuším, že ženy budou mít cenu poněkud výhodnější, protože padlo rozhodnutí, že na palubě musí být stejný počet zástupců každého pohlaví. Nikdo to nepronesl nahlas, ale jde o výběrovou Noemovu archu.

Přede mnou stojí můj kamarád z dětství Colin Lowe. Jeho žena Liza s dcerou Beth čekají blíž heliportu a hledí do dále. Colin patří k nejbohatším podnikatelům v zemi, vlastní webové domény a další majetek po celém světě, dokonce mu patří i mrakodrap, na němž stojíme. Přesto – jak mi právě sdělil – se dokázal na cestu sbalit za necelých třicet minut.

„Je tam všechno, co budete potřebovat,“ ujišťuju ho.

Tady nahoře panuje nervozita, zmatek, ale také zvláštní vzrušení. Heliport a výstup na střechu stráží těžce ozbrojený uniformovaný příslušník soukromých milicí, jehož platí firma Colin and Lowe Inc. Na ulici a u výtahů hlídají další. Jejich úkolem je zastavit ty, kteří by chtěli vzít budovu útokem v naději, že se dostanou do bezpečí a uniknou gangům – nebo ještě lépe:

dostanou se na palubu vrtulníku a na *New Frontier*. Těm, co se o to pokoušejí, těžko jejich postup vyčítat, a stejně tak těžko něco vyčítat těm, kteří se je snaží zastavit. Každý se bije sám za sebe a za své nejbližší, tak jsme prostě nastavení.

Když jsem kvečeru dorazil k budově, byl na ulicích cítit děs a zoufalství. Viděl jsem, jak nějaký muž v obleku nabídl jednomu strážnému u vchodu aktovku nacpanou bankovkami, avšak dotyčný odmítl. Buď proto, že tu byli svědci, nebo proto, že nikdo neví, jestli ty peníze budou mít zítra ještě vůbec hodnotu. Hned za mužem dorazila krásná žena středního věku, zdála se mi povědomá. Nabídla se veliteli strážných a přitom mu připomněla, v kterých filmech hrála.

„Míříme k entropii,“ pronáší Colin.

„Dobře víš, že netuším, co taková slova znamenají,“ odpovídám.

„Druhý termodynamický zákon.“

„To mi taky nic neříká.“

„Copak vy právníci neumíte opravdu nic?“

„Umíme uklízet po inženýrech.“

Colin se směje. Právě jsem shrnul naše už více než patnáctileté symbiotické partnerství v Lowe Inc.

„Entropie,“ opakuje Colin a rozhlíží se po výškových budovách tvořících ve slunečním světle, jež právě mizí v moři, zubatou siluetu. „Entropie říká, že v uzavřeném systému se všechno časem zničí. Pokud opustíš hrad z písku, další den ho vítr a počasí změní. Na jeho místě nevznikne něco ještě fantastičtějšího, nýbrž ho vystřídá plochost, šed. Neživost, bezduchost. Nic. To je entropie, Wille. Jedná se o nejuniverzálnější přírodní zákon vůbec.“

„Zákon o bezzákonnosti,“ podotýkám.

„Tak mluví právníci.“

„Tak mluví filozofové. Hobbes soudil, že bez zákonů, tedy bez společenské smlouvy, se ocitneme v chaosu horším než nejhorší diktatura. A já k tomu dodávám, že měl zřejmě pravdu.“

„Přichází Leviathan,“ přitakává Colin.

„Co je Leviathan?“ ptá se jeho dcera Beth. Přistoupila k nám, aniž jsme si toho všimli. Je jí sedmnáct, o tři roky méně než jejímu bratru Bradovi, který se potuluje někde tam venku. Hodně se podobá mé dceři Amy, ale to není jediný důvod, proč se mi při pohledu na ni zalévají oči slzami.

„To je příběh o neexistující mořské obludě,“ odpovídám, protože Colin mlčí.

„Jak teda může přicházet?“

„To byl jenom příměr, drahoušku.“ Colin k sobě dceřou přivine. „Jistý známý filozof tak popsal společnost, kde neplatí žádné zákony ani pořádky.“

„Takovou, jako je tahle?“ vyzvídá Beth.

Míří k nám muž v polní uniformě. Colin si odkašle. „Běž dělat společnost mamince, Beth, já hned přijdu.“ Dcera poslušně odběhne.

„Poručíku?“ osloví příchozího Colin.

„Pane Lowe,“ odvěti uniformovaný chlapík. Má husté krátké šediny a z vysílačky se mu s praskáním ozývá rozčilený hlas, dotyčný se patrně snaží s poručíkem spojit. „Velitel naší jednotky v přízemí hlásí, že jen tak tak udrží ten dav venku. Mají začít pálit ostrými, kdyby...?“

„Jsou tam gangy?“ ptá se Colin.

„Spíš obyčejní lidé, co doufají, že se dostanou do vrtulníku, pane Lowe.“

„Chudáci. Nestřílejte, pokud to nebude nevyhnutelné.“

„Dobře, pane.“

„Kdy vrtulník dorazí?“

„Pilot hlásí, že tak za dvacet minut, pane.“

„Fajn, informujte nás o přiletu průběžně, aby byli všichni připravení nastoupit, jakmile stroj přistane.“

„Ano, pane Lowe.“

Poručík odchází a já slyším, jak do vysílačky odpovídá: „Rozumím, seržante, ale rozkaz zní neuplatňovat víc síly, než je nutné. Rozumíte? Ano, braňte pozice a...“

Slova se vytrácejí a opět se ozývá měkké ťukání vlajkového lanka a siréna policejního auta, jejíž houkání se k nám nese zdola z potměných ulic. Oba s Colinem víme, že to není policie, ta už si déle než rok netroufá po

setmění na ulicích hlídkovat. S největší pravděpodobností jde o čtyři mladíky se samopaly, kteří jsou sjeti tak akorát, aby si zachovali všechny reflexy, případně si je zostrili, ale zároveň aby se zbavili zábran. Ovšem zábran se nejen zbavili, přímo je zahodili, a to nejen tihle predátoři, nýbrž i veškeré obyvatelstvo. Výraz „jednání překračující všechny meze“ už nedává smysl, protože žádné meze dávno neexistují.

A to je také asi jediná omluva pro můj čin.

Dál slyším motorku, musí mít děravý tlumič nebo jak se to jmenuje.

Přidávám plyn a jedu po prázdný avenue, městem, na jih, k jatkám. Motorka rámusí, protože mám prostřelenej vejfuk, musím ho spravit. A taky potřebuju benzín. Ručička palivoměru se drží v červeném poli, není sakra vůbec jistý, že na místo dojedu. Bez svýho gangu rozhodně nechcete skončit uprostřed noci v centru města, to se pak okamžitě proměníte v kořist. Ale co jako, dokud mám štávu, dokud motor šlape, stojím v potravním řetězci přece jenom o kus vejš. Protože to, co bylo potřeba najít tam nahoře v kopci za mnou, jsem našla. Otvor. Díru do pevnosti. Možná všichni lidi v tý vile za pár hodin skapou, anebo taky ne. Já nikoho nesoudím, jsem akorát posel. Vrčení motorky se rozlívá mezi prázdnými vysokými kancelářskými budovami. Když přidám moc plynu, benzín mi dojde, ale čím delší dobu strávím tady v centru, tím víc hrozí, že se k něčemu připletu. Stačila mi ta chátka u budovy Lowe, jenom jsem tam drobet zpomalila, a už se mě snažil jeden ten mizera stáhnout ze sedla. Lidi jsou zvířata, zoufalí, vzteklí a vyděšení. Do hajzlu. Co se to stalo s tímhle městem, s touhle krásnou velkou zemí?

||

„Vrtulník tu bude za osmnáct minut!“ volá poručík.

„Tisíc osmdesát vteřin,“ podotýká Colin, počítání z hlavy mu šlo vždycky líp než mně.

6 Krysí ostrov a jiné povídky

Od chvíle, kdy se virus objevil, netrvalo dlouho a pandemie zasáhla celý svět a všechno se sesypalo.

Lidé umírali jako mouchy. Nejdřív následkem nemoci a potom kvůli tomu, že se hroutila ekonomika a postupně i politické a sociální instituce. Pandemie samozřejmě nejtvrději dopadla na chudé, jak to bývá u všech negativních jevů. Jako společnost jsme se to snažili nějak zvládnout, ovšem ve chvíli, kdy nastala potravinová krize, propukl boj o zdroje mezi těmi, kteří mají, a těmi, kteří nemají. Nejprve mezi chudými a bohatými, pak mezi chudými a chudými, následně mezi sousedy ve všech vrstvách společnosti, až pro každého nebyli nepřáteli jenom členové rodiny a kamarádi. Obchody s potravinami zely prázdnotou a totéž posléze nastalo v obchodech se zbraněmi, ačkoli výroba pistolí a dalších střelných zbraní se zastavila jako poslední. Pořádková moc, která už i tak zmírala, vzala úplně za své. Nejbohatší lidé se opevnili na venkovských statcích a hradech, nacházejících se často na vyvýšených místech, která umožňovala lepší obranu. Hrstka mimořádně bohatých, jako Colin Lowe, co kolaps předvídali dávno před propuknutím pandemie, přijali včas potřebná opatření a opatřili si soběstačné soukromé nemovitosti a ostrovy chráněné těmi nejlepšími zbraněmi a vlastními milicemi. Jim virus paradoxně pomohl v boji proti jejich největší hrozbě: mase chudáků a zoufalců. Protože nákaza se bez zábran šířila mezi domácnostmi, kde bydlelo hodně lidí pohromadě a kde nikdo neměl nemocenské pojištění ani peníze na to, aby dodržoval karanténní opatření nařízená státními úřady. Když se však křivka nákazy nakonec zploštila a nemoc se stala menším rizikem než rabování, postihla nová situace nejtvrději střední třídu. Ty, kteří měli něco, co se jim dalo sebrat, ale ne tolik, aby se mohli bránit. A jakmile je ostatní odrbali, začali mnozí z nich sami rabovat. Rabování se zvrhlo v další pandemii. Chudoba, zoufalství, násilí se šířily jako nákaza.

V době propuknutí pandemie jsem vedl právní oddělení Coliny IT firmy. Virus se rozšířil z východu,

7 Krysí ostrov

z druhé části země, ale zasáhl nás všechny – většinou společností, zajištěnou vrstvou –, než jsme stihli zareagovat.

O pět let dřív, když mi Colin ukázal Krysí ostrov, vězeňský ostrůvek o rozloze přibližně deset hektarů přímo u letiště, jsem si z něj utahoval, že je *doomsday prepper*, jeden z těch paranoidních bláznů, kteří jsou neustále připraveni na nejhorší, na to, že si budou muset poradit dočista sami. Fakt, že takových lidí máme právě v naší zemi tolik, souvisí pravděpodobně s kulturou svobody. Člověk je strůjcem svého štěstí, nikdo ho nezastaví, ale zároveň mu ani nikdo nepomůže.

„Uvažuju čistě rozumově,“ odpověděl tehdy Colin na moji otázku, jestli náhodou není trochu paranoidní. „Jsem inženýr a programátor a tihle lidi nepatří k hysterikům, kteří by věřili, že se blíží konec světa. Snažíme se vypočítat pravděpodobnost, že nastane něco nepravděpodobného, stejně jako to děláme v práci. Protože jistě je pouze jedno, totiž to, že časem se stane všechno, úplně všechno. Pravděpodobnost, že se společenské pořádky zhroutí za mého života, není velká, ale zároveň ani zanedbatelná. A když si tuhle pravděpodobnost vynásobím tím, kolik by mě to stálo – finančně i co do kvality života –, získám cenu, jakou bych měl být ochotný zaplatit za pojistku. Tahle investice...“ máchl paží k neúrodnému kamenitému ostrovu s prázdnými betonovými budovami, v nichž si kdysi odpykávali trest vrazi, „... mi za trochu klidnější noční spánek stojí.“

V tu dobu jsem nevěděl, že už tam má uschovanou spoustu zbraní. Nebo že on sám i řada jeho kamarádů ředitelů podstoupila laserovou operaci krátkozrakosti, a to nikoli kvůli vzhledu – počítali totiž s tím, že pokud se zhroutí světový pořádek, bude těžké sehnat brýle nebo kontaktní čočky, ale přitom ostrý zrak bude v boji o přežití, který nás výrazně přiblíží době kamenné, naprosto zásadní.

„Proč nebýt připravený, Wille. Když už ne z jiného důvodu, tak aspoň kvůli rodině.“

Já ovšem připravený nebyl.

Není pravda, že rabování se rozšířilo v době, kdy se úřady rozhodly vyprázdnit věznice, které ve skutečnosti představovaly hotové cely smrti, neboť bylo zcela nemožné se v nich izolovat a virus tam řádl zcela bez zábran. Na svobodu se zkrátka nedostal takový počet vězňů, aby takový chaos způsobili sami. Šlo jenom o ten pocit. Pocit, že úřady už nejsou dostatečně silné, že pořádek byl zrušen, že si brzy budeme muset urvat, co půjde, a to dřív, než to udělá někdo jiný. Nešlo ani o to, že bychom neviděli nebo nechápali, co se děje. Nejednalo se o iracionální strach. Věděli jsme, že pokud pandemii překonáme – přičemž virus už v některých zemích ustupoval –, vrátíme se k běžnému životu. Současně jsme také sledovali, jak strach převládá nad selským rozumem. Npropukala davová hysterie, jenom lidé jako by vůbec nepřemýšleli. Proto každý individuálně činil volby, které byly pro něj samotného a jeho nejbližší racionální a rozumné, ale pro společnost znamenaly katastrofu.

Někteří se proměnili v bandity a násilníky z čiré nutnosti.

Někteří – jako Colinův syn Brad – proto, že jim to přinášelo potěšení.